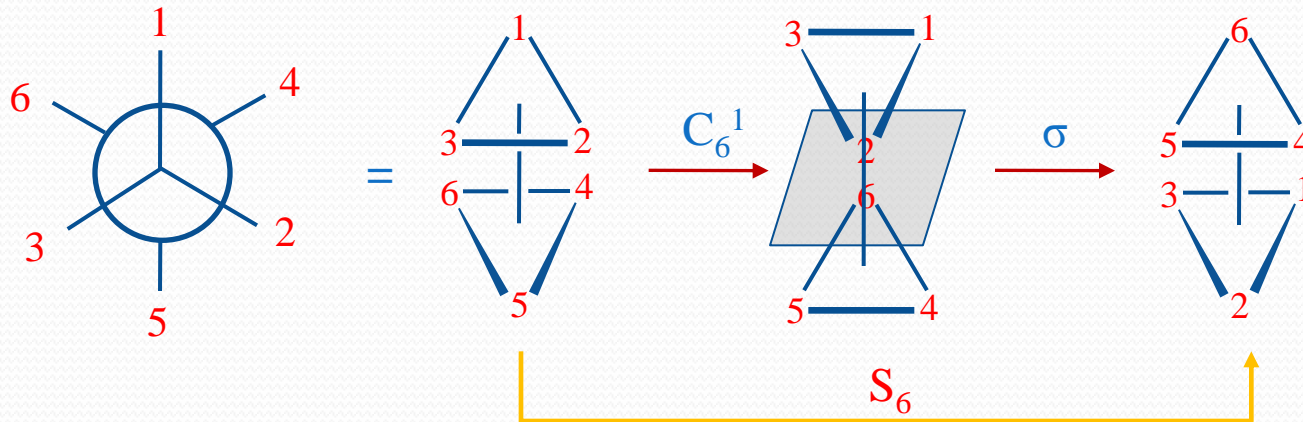
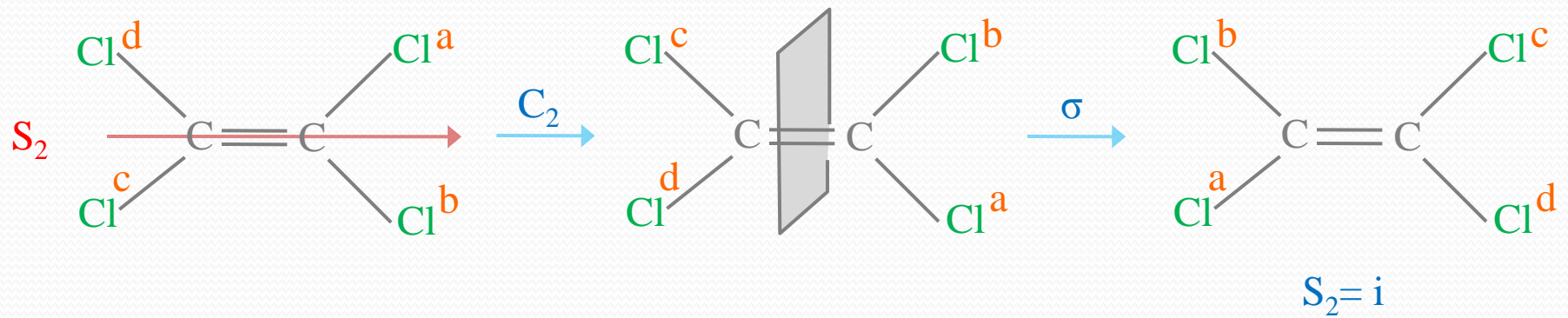
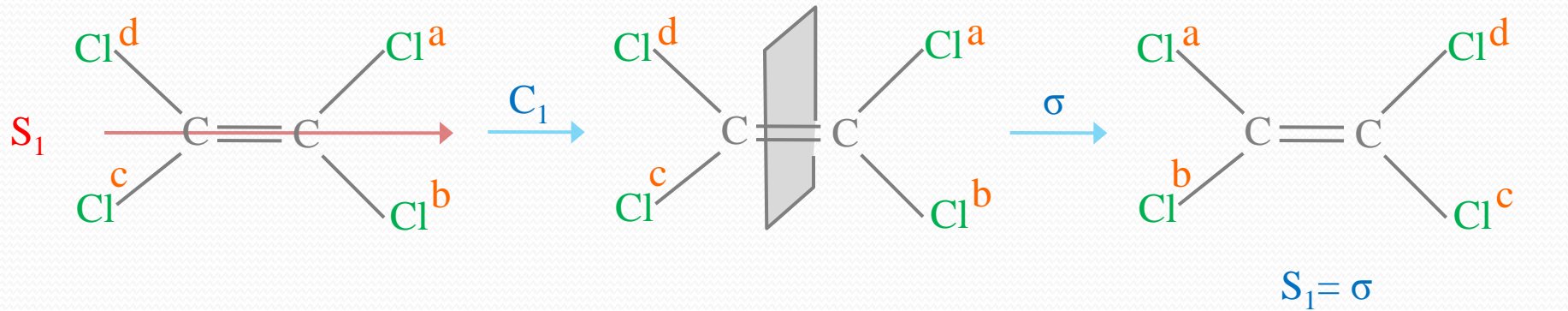

➤ C_2H_6 da, C_3 eksenini ile çakışık olan S_6 dönme-yansıma eksenini

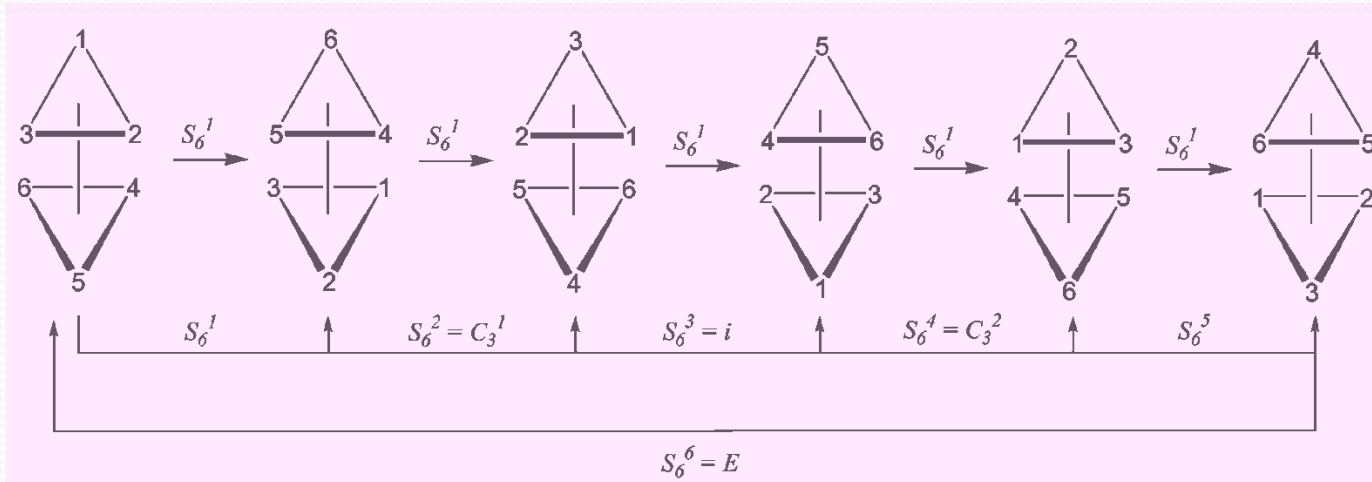
Başlangıç haliyle ayırt edilemez bir durum (fakat aynı değil)

➤ Dönme yansıma işlemi (S_n) eşdeğer simetri işlemleri üretir.

➤ n katsayısı çift bir sayı olduğu zaman, S_n işlemi n tane simetri işlemi üretir.

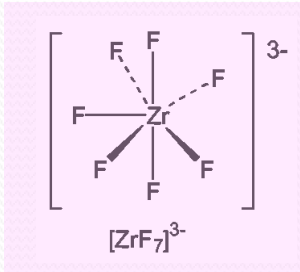
➤ Çapraz etan (C_2H_6)

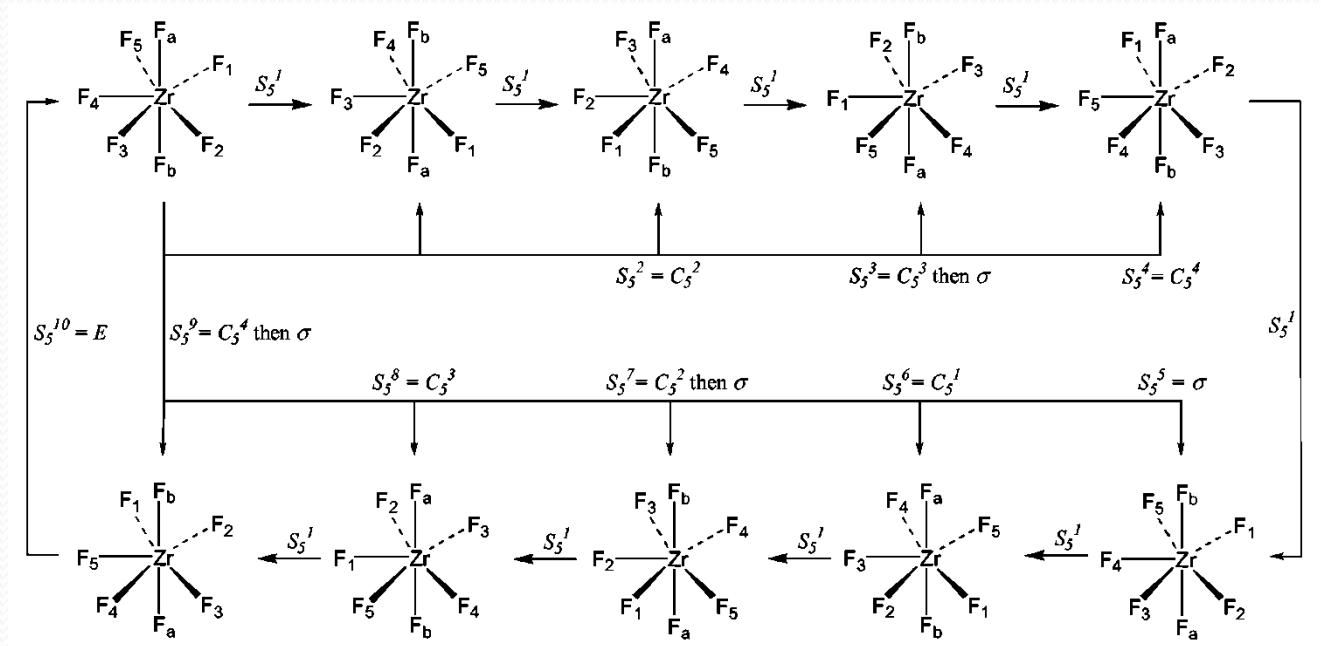
➤ S_6 işlemi, S_6^1 , C_3^1 , i , C_3^2 , S_6^5 , ve E olmak üzere 6 tane işlem üretir.

➤ n katsayısı tek bir sayı ise, S_n işlemi $2n$ tane işlem üretir.

➤ Beşgen çift piramit geometrili $[\text{ZrF}_7]^{2-}$ iyonunda S_5 işlemi 10 tane simetri işlemi üretir.

Beşgen çift
piramit

➤ S_5 işlemiyle üretilen 10 işlem;

$$S_5^1, C_5^2, S_5^3, C_5^4, \sigma, C_5^1, S_5^7, C_5^3, S_5^9 \text{ ve } E$$

dir.

➤ n katsayısı, tek bir sayı ise;

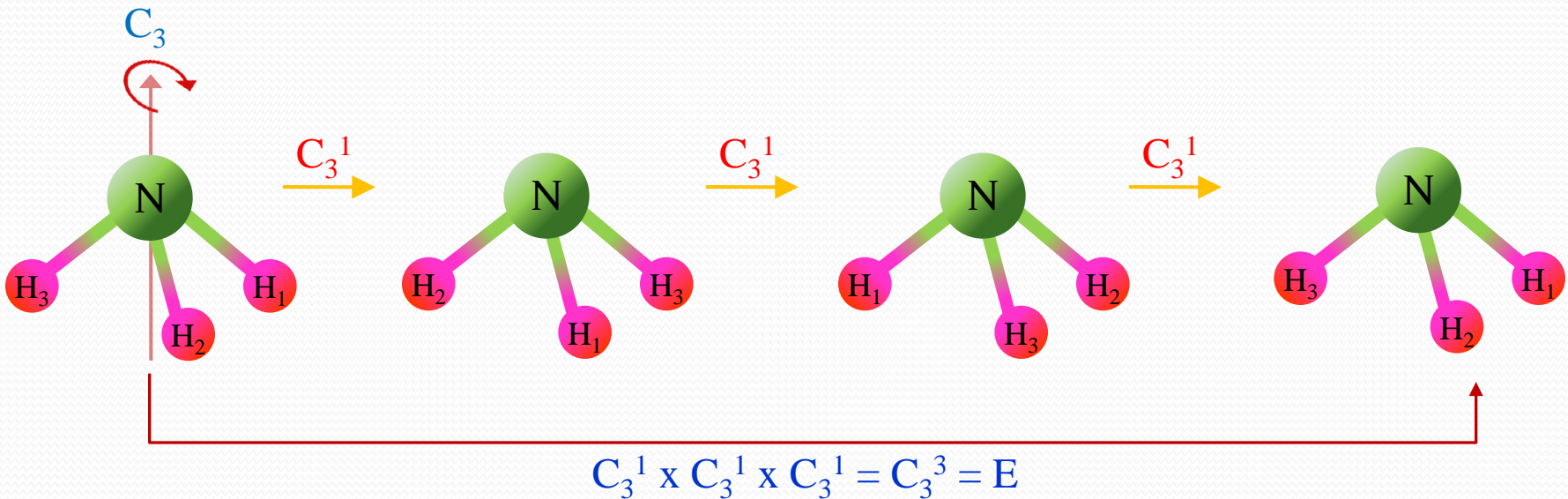
$$S_n^n \equiv \sigma$$

$$S_n^{2n} \equiv E$$

➤ S_n işlemi için dikkat edilmesi gereken bir husus, n katsayısı tek bir sayı olduğu zaman, dikey (σ_v) ayna düzlemi ile çakışık C_n olmasıdır.

Özdeşlik (E)

- E özdeşlik (kimlik) işlemi hiçbir değişiklik (etki) yapmayan simetri işlemidir.
- Tüm cisimler kimlik işlemine sahiptir.
- Özdeşlik işlemi sonucu molekül ilk konumuna yani özdeş konumuna gelir, herhangi bir değişikliğe uğramaz.
- Dönme eksenine sahip bir molekül C_1 işlemiyle ilk konuma geldiğinden $E = C_1$ dir.
- NH_3 molekülünde $C_3^1 \times C_3^1 \times C_3^1 = C_3^3 = E$ böyle bir işlemidir.

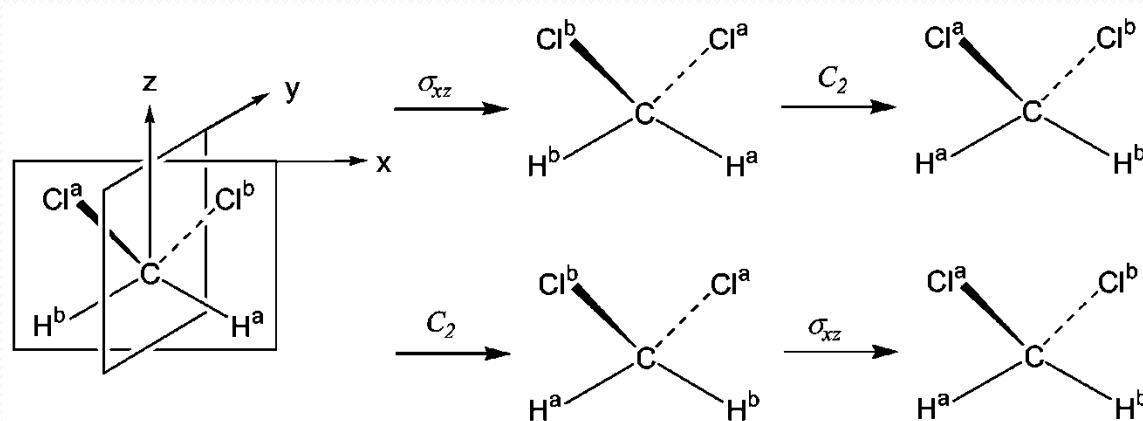
Birleşmiş (kombine) Simetri İşlemleri

- Daha önce görüldüğü gibi işlemleri;

$$C_4^2 = C_2 \rightarrow C_4^1 \times C_4^1 = C_2 \quad C_2^2 = E \rightarrow C_2^1 \times C_2^1 = E \quad S_6^2 = C_3^1 \rightarrow S_6^1 \times S_6^1 = C_3^1$$

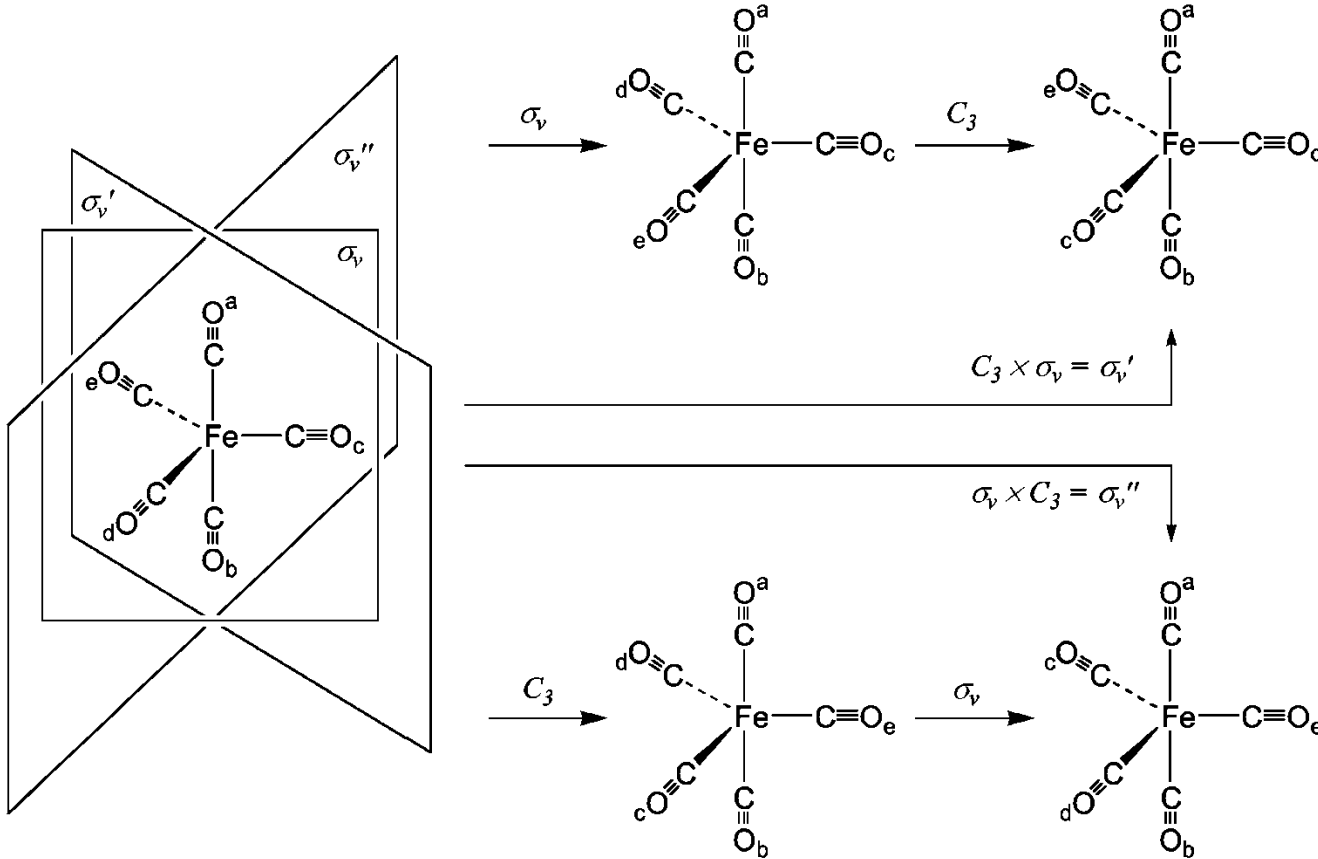
şeklinde de gösterilebilir.

- CH_2Cl_2 molekülünde $C_2 \times \sigma_{xz}$ simetri işlemlerinin kombinasyonunu:
- Simetri işlemlerinin kombinasyonunda simetri işlemlerinin sırası da önemlidir.
- İkinci işlem (σ_{xz}) önce uygulanır ve birinci işlem (C_2) onu takip ederse:

- Bu durumda işlem sırasının değişmesi bir farklılık ortaya çıkarmadı ve aynı sonuçlar elde edildi.
- CH_2Cl_2 molekülünde $C_2 \times \sigma_{xz}$ birleşimi (kombinasyonu) değişme özelliğine sahiptir.

Üçgen çift piramit $\text{Fe}(\text{CO})_5$ molekülünde $C_3 \times \sigma_v$ birleşimi:

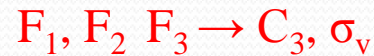
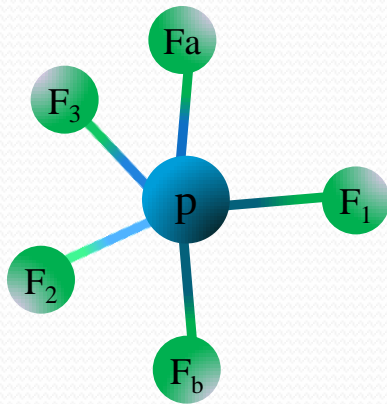
➤ Bu birleşim, simetri işlemlerinin işlem sıraları değiştirilerek uygulandığı zaman iki farklı işlem ortaya çıkar.

➤ Üçgen çift piramit $\text{Fe}(\text{CO})_5$ molekülünde $C_3 \times \sigma_v$ birleşimi, değişme özelliğine sahip değildir.

Eşdeğer Atomlar

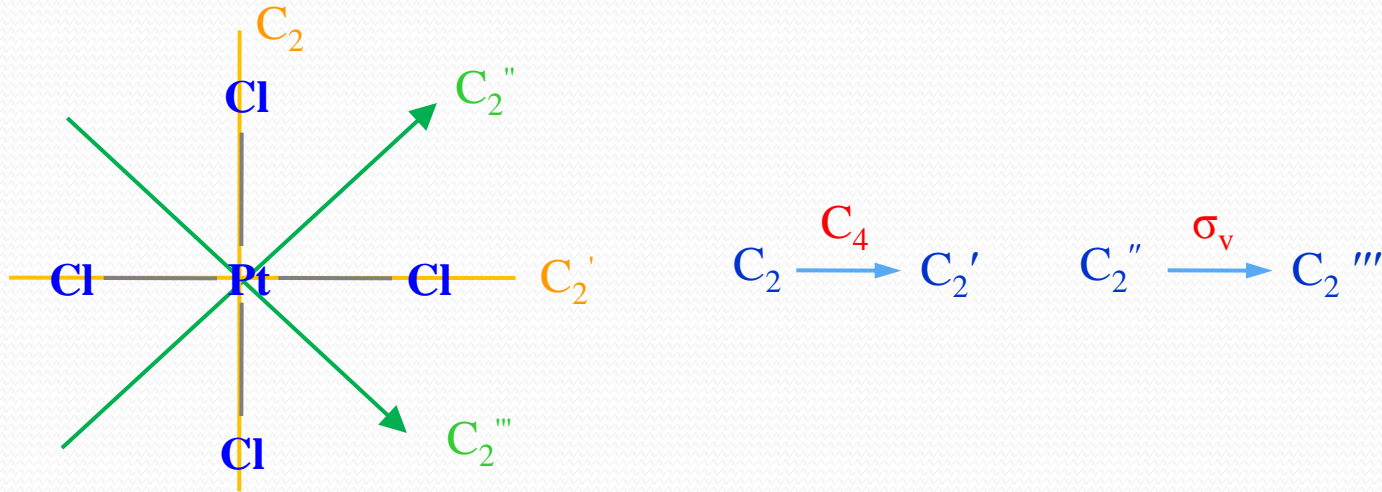
- Bir molekülün sahip olduğu bir simetri işleminin uygulanmasıyla birbirine dönüşebilen atomlara eşdeğer atomlar denir.

- PF₅ molekülünde, **F_a** ve **F_b** atomları eşdeğer atomlardır.
- Çünkü bu atomlar C₂, S₃ ve σ_h simetri işlemleri işlemlerinin uygulanmasıyla birbirlerine dönüşebilirler.
- Aynı durum **F₁**, **F₂** ve **F₃** atomları için de doğrudur. Bununla birlikte molekülde iki grup atomu (F_a, F_b ve F₁, F₂, F₃) birbirine dönüştürecek simetri işlemi yoktur. Bu yüzden PF₅ molekülünde bu iki grup atom eşdeğer değildir.

Eşdeğer Simetri İşlemleri

➤ Eğer bir cismin sahip olduğu bir simetri işlemi, cismin iç dönüşümünü gerçekleştiriyorsa simetri işlemleri eşdeğerdir.

➤ C_2 işlemi, C_2' işlemine, (C_4 ile yapıldığı gibi)

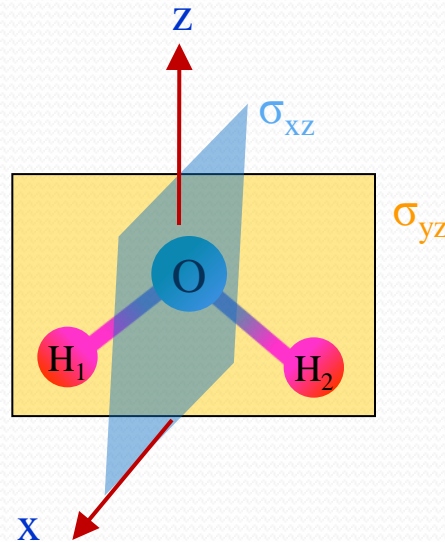
➤ C_2'' işlemi, C_2''' işlemine (σ_v ile yapıldığı gibi) eşdeğerdir.

➤ Fakat $[PtCl_4]^{2-}$ de C_2 veya C_2' işlemlerini, C_2'' veya C_2''' e dönüştürecek simetri işlemi yoktur.

➤ Bu yüzden C_2 ve C_2' simetri işlemleri, C_2'' ve C_2''' işlemlerinde olduğu gibi eşdeğer simetri işlemleridir.

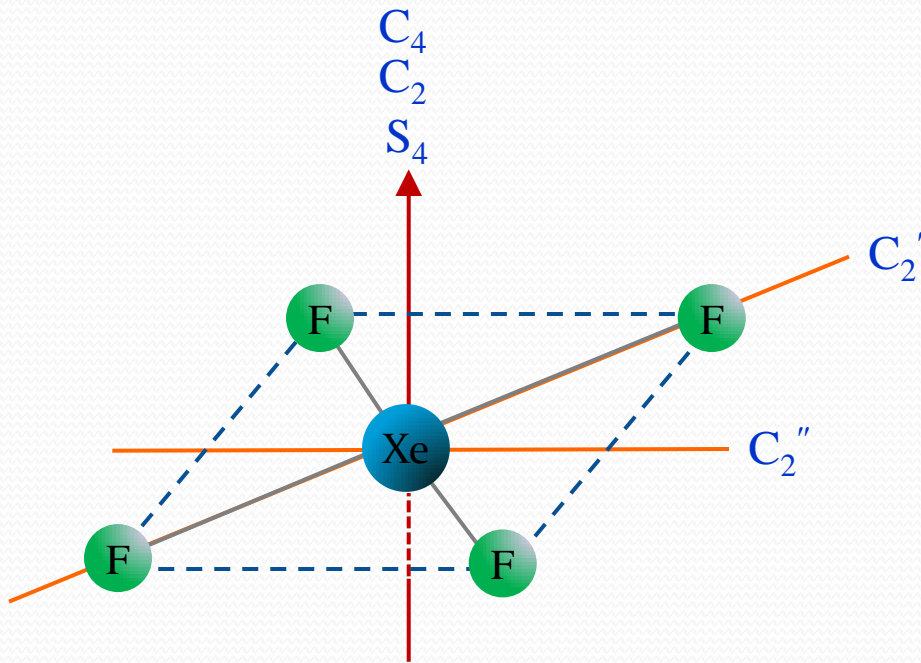
Simetri Sınıfı

- Eşdeğer simetri işlemleri aynı sınıfa aittir.
- $[\text{PtCl}_4]^{2-}$ de C_2 ve C_2' işlemleri aynı sınıfa ait olmasına karşın; C_2'' ve C_2''' ayrı simetri sınıfının elemanlarıdır.

- Su molekülünde iki ayna düzlemi (σ_{xz} ve σ_{yz}) aynı sınıfta değildir.
- Çünkü onları birbirine dönüştürecek mevcut bir simetri işlemi yoktur.

➤ XeF_4 molekülünün simetri elemanlarını bulunuz.

$E, 2C_4, C_2, i, 2C_2', 2C_2'', 2\sigma_v, 2\sigma_d, \sigma_h, 2S_4,$